

GORENJE

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj s dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja; Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez izdodane vpošiljave naročnine se ne obra. Uredništvo in upravnštvo je na pristavi g. K. Floriana v »Zvezdi«. Izdajatelj in odg. urednik Mir. Ambrožič. Rokopisi naj se pošljejo, če mogoče, že med tednom.

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Državnozbornske volitve se bližajo.

V ospredju javnega interesa stoje sedaj v Avstriji nove državnozbornske volitve, ki so razpisane na dan 18. junija. Prvi državni zbor, ki je bil izvoljen na podlagi splošne volilne pravice, je doživel slamenoten poraz. Z upom in strahom so si želeli v Avstriji novega državnega zbora. Nekateri so mislili, da bo napravil konec narodnostnemu prepiru, drugi so se zopet nadejali, da bodo Nemci izgubili svoj vpliv na zakonodajo, ničesar pa ni izpolnilo, vse je ostalo pri starem, edinele nasprotstva se se so poudarila.

Neposredna posledica poraza prvega avstrijskega parlamenta na podlagi splošne volilne pravice je bila vpeljava vladanja na podlagi § 14. Dolgo časa ta paragraf ni bil v rabi, sedaj pa je zopet stopil v veljavo, ako se je vlada hotela izogniti nezakonu temu stanju, ki je nastopilo s razpustom parlamenta. Ministrski predsednik Riehnert je svojčas izjavil, da ne bo izpolnil takega stanja, a sedaj se je moral isti Riehnert poslušati § 14, ako je hotel vladati še nadalje.

Kake utesenosti iz tega volitve, je danes se težko poizvedovati. Blok meščanskih strank proti socialni demokraciji se ni ustanovil. Vendar pa je pričakovati, da se bodo pred volitvami še med raznimi strankami in stranicami sklenili kompromisi, ki vlegnejo izpremeniti lice parlamenta. V vseh večjih strankah so nasprotja. Krščanski socialci niso nič kaj veseli raspisa novih volitev, ker se boje, da pridejo na dan v volilnem boju notranji spori. Tudi nedostaje krščanskim socialcem pravega

voditelja. Poljaki tudi niso zadovoljni, ker v njih vrstah vlada mered. Čehi in Jugoslovani gledajo mirno v prihodnost, ker so si v svesti, da si obdrže vse dosedanje mandate. Mladocihi bodo morda morali odstopiti par mandator radikalcev, ki pa bodo v novem parlamentu tirali isto radikalno politiko, kakor dosedaj Mladocihi.

Danes se lahko trdi z vso gotovostjo, da vlada z razpustom državnega zbora in z novimi volitvami ni pridobila ničesar. Brezdomno pridejo v državni zbor še radikalnejši elementi, kar pa vsekane ne bo izpremenilo situacije v parlamentu, kajti na drugi strani bo tudi klerikalni blok vseh narodov skoro gotovo dosegel večino, zlasti pri nas na Slovenskem bo S. L. S. pobasala — da bi se saj metili — vse mandate pod pasduho, izvzemši morda ljubljanskega in tržaškega.

Novi vojni zakon.

Ker je med obema vladama — avstrijske in ogrske — prišlo do sporazuma glede jezikovnega vprašanja o novem vojaškem kazenskem zakonu, pride v kratkem v ogrskem državnem zboru na razpravo novi vojni zakon in tudi novi avstrijski državni zbor se bo imel v prvi vrsti pečati s to predlogo. Novi vojni zakon bo obsegal komplekse petih zakonov, in sicer brambni zakon, o namješčanju podčastnikov, ostrihovalni zakon, vojaški kazenski pravdni red in zakon o naboru konj. Od teh zakonov prideta na vrsto prva obrambni zakon in vojaški kazenski pravdni red.

Po novem kazenskem zakonu bo vojna služba pri vseh četah, izvzemši konjico, jahajoče topni-

stvo, konjerejskih zavodih armade in vojni mornarici trajala dve leti. Vojna služba pri vojni mornarici bo znašala tudi v bodoče štiri leta in pri drugih gori navedenih četah tri leta, a pri vseh ostalih četah, kakor že rečeno, dve leti.

Reservna služba bo znašala za one, ki bodo služili dva leti aktivno, deset let, za one, ki bodo služili tri leta, sedem let, in za pripadnike vojne mornarice pet let.

Razlika med novim in starim vojnem zakonom se razvidi iz sledeče tabele:

Službena doba. Po starem vojnem zakonu:			
Aktivna Reser. arm. Reser. domobr.			
Armada	3	7	2
Domobranstvo	2	—	10
Vojna mornarica	4	5	3

(Pomorska bramba.)

Novi vojni zakon:

Aktivno Reser.			
Armada ali domobranstvo			
Konjenstvo, jahajoče topništvo,	—	—	10
konjerejski zavodi armade	3	7	—
Vojna mornarica	4	5	—

Premeščanja iz armade v domobranstvo se ne bodo več vršila. Domobranstvo bo popolnoma izenačeno s armado.

Znatne promembe bodo uvedene z novim brambenim zakonom tudi glede orožnih vaj.

Gospodarski del.

Mestna hranilnica v Kranju

je izdala poročilo o 18. poslovnem letu, po katerem posnemamo: Ke podajamo javnosti poročilo o

PODLISTEK.

Avg. Strniša:

Umrlému prijatelju Juristu Pavlu Smrekarju.

Vem, zdavnaj že slutil svojo si smrt — in vendar sva še veseljačila, v radost si bolest predrugačila, da bilo življenje namaj je vrt...

A tisti hip, bil sem začuden, potr, klet sem Karona, klet sem usodo, ko sem čul, da te odvel je čez vodo v Elizij, brodar neusmiljen in trd.

Videl sem mater s solzo v očeh, z muko na čelu umetnika - brata, z močno bi voljo zadavil on škrate — smrti pa vreči ni mogel po tleh.

Toda, batjuška, jaz te blagrujem, mene še čaka tvoja bolest — saj je nam zdravim smrt le — povest, ej, da, batjuška, res te blagrujem!

Saj je i moje življenje brez cest — trnje sam sekam od jutra do mraka, sanja uzore mi duša in čaka, ter pije iz kupe spoznanja gores...

Odplaval duh tvoj je brez mene in sam, spomine samo je zapustil, otožen ob eh se spominih smehljam — saj z ysako besedo si šalo izustil...

Izpoved.

Ze sem mislil reči: »Hvala lepa za tak lovorjev venček,« toda v grfu, v prsih me je nekaj davilo tako, da nisem mogel spraviti besede na dan. Opa se je pa prekereno amejala. Črne misli so vstajale v meni. Torej nisem jaz prvi — le najmočnejši sem — — — če niso le posebne okoliščine, ki so me slučajno naredile najmočnejšega — — — Morda bi moje mesto pri Irnici tudi lahko zasedel prvi potepuh, ako bi imel slučajno tudi to srečo, da ima naslov doktor in pa mastne tisočake donajajoče pisarne — — — Toda vse te misli je potisnila v ozadje le ena: koliko in kaj se ti moji predhodniki pri Irnici dosegli — — — Zvoj mi je stal ob teh mislih na čelu, srce mi je utripalo kot kladivo in stisnil sem pesti — vendar sem ispregovoril s kolikor mogoče mirnim naravnim glasom:

«Pa ni nihče mogel več doseči pri tebi kot jaz?»

Vzel sem album v roke — vse se je treslo v meni, kot bi igral va banque — izkušal sem poiskati v albumu sam ne vem koga, ko mi zadoni lahkolai mjen odgovor:

«Kot se vsame! V formalnem oziru seveda nihče!»

«Kako naj to razumem?»

«Zaradi se ni nihče z menoj!»

«Pa v neformalnem oziru?»

«Hm, ali naj ti po pravici povem, ali naj se ti zlatem?»

Konec.

«Torej naj bo! Prijela me je za roko, lahno zardela in povešala oči. Vse je zatrepetale v meni, vse se je vrtelo krog mene, vmes pa so padale počasi njene besede kot skorpionci na moje srce.

«Veš, Dusan, da sem bila stara že osemnajst let, ko sem tebe spoznala — — — Pa v nobem institutu nisem bila, ni bilo kitajskega zidu krog mene, pa mlada sem bila, neizkušena, radovedna, morda tudi lahkomišljena — — —

«No in — — —?» sem zahropel.

«— in naprej si sama lahko misliš — — —»

Glas ji je padal, postajala je čimdalje manjša pred menoj, tisti pritisk v mojih prsih pa čimdalje huji — — — Očignil sem ji svojo roko, pograbil klobuk in sam ne vem, kako sem se znašel na ulici, kjer sem srečal tebe — — —

«Zaletel si se v me, hočeš reči,« prekinem prijatelja, ki mi je to pripovedoval. «Kot nor si dri čez ulice, ljudje so gledali za teboj in zmajevali z glavami, dokler nisi mene skoro na tla podrl ob senklyški ulici.»

«Ampak pomisli, Janer, tako razočaranje...»

«Hahaha,« sem se smejal, «kaj pa si ti nji povedal? Nad petnajst si jih ljubil, nad sto kupil — osliček, da kaj takega pripoveduješ svoji nevesti! Sicer pa, ali si kdaj kaj slabega o nji ališal?»

«Nikdar!»

«Jaz tudi ne! Ali si je vprašal po imenih svojih neznanih rivalov?»

«Tudi ne!»

poslovanju naše mestne hranilnice za preteklo leto, moramo predvsem pripomniti, da preteklo poslovno leto ni bilo za hranilnico posebno ugodno; kajti neugodne razmere na denarnem trgu so povzročile, da se znatno padli kurzi vrednostnih papirjev, valed česar iznaša kurzni dobiček pri vrednostnih papirjih upravnega imetja samo 83 K, a kurzna izguba pri vrednostnih papirjih splošnega rezervnega zaklada pa svota 1.956 K 30 h, ki je torej večja nego za pokritje take kurzne razlike določeni posebni rezervni zaklad B, kateri je koncem leta 1909 iznašal 512 K 90 h. Valed tega se je morala preostala kurzna izguba v znesku 1.443 K 40 h, odpisati od čistega dobička pri splošnem rezervnem zakladu. — Poleg tega se je hranilnična režijska nekoliko povisala tudi valed regulacije plač hranilničnim uradnikom. Vkljub tem neugodnim razmeram pa je hranilnica dosegla v preteklem letu skupnega čistega dobička 30.733 K 94 h, in sicer pri upravnem imetju 21.155 K 66 h, pri splošnem rezervnem zakladu pa 9.578 K 28 h. V posameznih poslovnih strokah pa se je razvijalo hranilnično poslovanje v letu 1910, kakor je razvidno iz naslednjih podatkov, posmetih po predloženih računih: Prejemkov je imela naša hranilnica v l. 1910, pri upravnem imetju 2.019.189 K 81 h, izdatkov pa 2.011.547 kron 28 h, tedaj denarnega prometa pri upravnem imetju 4.030.737 kron 09 h in pri splošnem rezervnem zakladu 198.290 kron 94 h, tako da iznaša skupni denarni promet leta 1910 4.224.028 kron 03 h. Na hranilnih vlogah je vložilo tekom leta 1910 8745 strank 1.124.822 kron 64 h, vzdignilo pa 3520 strank 1.201.410 kron 71 h, tako da dyigi presega vloga za 77.088 K 07 h. Ker pa iznašajo v letu 1910 nevidnjenost in valed tega h glavnici pripisane (kapitalizovane) vlozne obresti 173.320 K 62 h, tedaj so se povisale hranilne vlozve v preteklem letu za svoto 96.232 K 55 h. Z ozirom na to pa, da je bilo koncem leta 1909 hranilnih vlog 4.552.806 K 74 h, iznašajo hranilne vlozve koncem leta 1910 4.649.039 K 29 h. Ta svota je naložena na 5824 vlozkih knjizicah, katerih vsaka je povprečno vredna 798 K 25 h. V letu 1910 je izdala hranilnica 832 novih vlozkih knjizic, realizovala pa jih je 858, tako da se je število v prometu se nabavljajočih vlozkih knjizic znižalo za 26. Na hipoteknih posojilih je izplačala hranilnica tekom preteklega leta 96 strankam 258.850 K, vrnilo se je pa hranilnici 203.407 K 40 h, tako da so se hipoteke tekom leta 1910 povisale za 55.442 K 60 h. Ker pa je stanje istih koncem leta 1909 iznašalo 2.962.572 K 33 h, iznašajo hipoteke posojila koncem leta 1910 3.018.014 K 93 h, to je 64,92%, hranilnih vlog. Koncem leta 1910 je imela hranilnica 1.528 hipoteknih dolznikov, katerih vsak ji je povprečno dolgoval 1975 K 14 h. Ker je 57 strank popolnoma poplačalo svoje dolgove, povisalo se je število hipoteknih dolznikov v letu 1910 le za 39. Na obteinskih posojilih ni hranilnica v letu 1910 izplačala nikake svote. Ker so občinska posojila iznašala koncem leta 1909 484.883 K 03 h in ker so razne občine v letu 1910 vrnilo 13.291 K 74 h, iznaša stanje občinskih posojil koncem leta 1910 471.591 K 29 h, to je 10,14% hranilnih vlog. Stanje menic iznaša koncem leta 1910 1.000 K.

«In oprost, ali si opazil pri nji kdaj lastnosti; ki jih pri svoji nevesti ne bi videl radi?»

«Nikdar! Je zelo sramežljiva — — — Največ, kar sem dosegel, je bil poljub,» je priznal prostodušno moj skromni prijatelj.

«Ali imaš torej brez njenega pripovedovanja opravičen povod, dvomiti o njeni neomadeževanosti?»

«Priznam, ni ga!»

«Sedaj pa pomisli, kako je ona tebi to o sebi dopovedala! Ali ne najdeš neke podobnosti s svojim skoro bahavskim pripovedovanjem?»

«Da, v resnici — — —»

«In kako ti je to povedala? Med solzami?»

«Ne, skoro med smehom — in to je, kar me najbolj drži!»

«Prijatelj, ti si osliček! Da, da, le glej me — tako dobro bogato in lepo golobitico imaš, pa je pustis samo! Pa zakaj? Pomisli nekoliko! Kaj ko bi ona hotela s tem pripovedovanjem tebi na občuten način pokazati, kako prijetno dene, če se o svojem idealu kaj podobnega izve — in ti osliček, mesto da bi jo razumel, zdilvaš iz sobe!»

Prijatelj se je udaril ob čelo.

«Ne osliček — osel sem, prijatelj! Ampak kaj naj storim?»

«Kaj, nazaj pejdi in popravi! Sicer si pa zapomni: Za tajenje takih stvari boš žel pri ženskah večjo hvaležnost kot pa za priznanje. Če se bolj resolutno zahteva od tebe priznanja, vedi, da so le besede, v srcu pa si misli: da bi mi ja nič ne povedal! Potem se ravnaj, kot se one tudi same potem ravnajo!»

Izginil je prijatelj med mojimi vratmi, da popravi, jaz pa sem se — smehljaj.

Stanje vrednostnih papirjev (efektov) je iznašalo koncem leta 1909 839.909 K in se je tekom leta 1910 znižalo za 4.864 K 50 h, tako, da iznaša stanje efektov po kurzu dne 31. decembra 1910 835.044 K 50 h, ali 17,96% hranilnih vlog. Stanje hranilničnega, pri raznih denarnih zavodih v tekočem računu naloženega denarja, katero je koncem leta 1909 iznašalo 193.466 K 18 h, povisalo se je tekom preteklega poslovnega leta za 48.863 K 93 h ter iznaša koncem istega 242.330 K 11 h, to je 5,21% hranilnih vlog. Aktiva hranilničnega upravnega imetja iznašajo z dnem 31. decembra 1910 4.696.617 K 95 h, pasiva 4.675.462 K 29 h, čisti dobiček pri upravnem imetju pa 21.155 K 66 h. Ako se temu čistemu dobičku prišteje še čisti dobiček iz poslovanja splošnega rezervnega zaklada 9.578 K 28 h, tedaj iznaša skupni čisti dobiček za leto 1910 30.733 K 94 h.

Splošni rezervni zaklad je iznašal koncem leta 1909 5,39% hranilnih vlog, to je 245.481 K 47 h. Ako se k tej svoti prišteje še poslovni dobiček pri upravnem imetju za leto 1910 v znesku 21.155 K 66 h in njen lastni čisti dobiček za leto 1910 v znesku 9.578 kron 28 h, tedaj naraste splošni rezervni zaklad koncem leta 1910 na 276.215 kron 41 h, to je 5,94% vseh hranilnih vlog. Posebni rezervni zaklad A (za kurzne razlike pri vrednostnih papirjih upravnega imetja) iznaša 5.614 K 40 h.

Omeniti moramo tudi še nekatere važnejše dogodke preteklega leta, tičeče se hranilnične uprave. Dne 9. oktobra 1910 je preminul upravni odbornik gospod Franc Omersa, veletržec in posestnik v Kranju, ki je bil več let delavni član hranilničnega upravnega odbora, in sicer od ustanovitve naše hranilnice do leta 1896 in potem pa od leta 1908 do svoje prežgodnje smrti. Pokojnik se je ves čas, zlasti pa v zadnjih letih, zelo zavzemal za precvet in za napredek našega zavoda. Slava njegovemu spominu! Mesto umrlega gosp. Franca Omersa pa je bil v seji občinskega zastopa mesta Kranja dne 11. novembra 1910 izvoljen članom hranilničnega upravnega odbora gospod Anton Zupan, c. kr. profesor v Kranju. — Da se malim vlagateljem nudi več prilike kaj prisediti tudi v malih zneskih in da se vzlasti šolska mladina navdi varčevati, upeljala je hranilnica valed sklepev ravnateljstva v sejah dne 27. maja ter 3. oktobra 1910 takozvane domače hranilnice (hranilne pušice), katere je začela izdajati z dnem 25. novembra 1910. Ti domači hranilniki se dobivajo pri hranilnici ob navadnih uradnih urah; kot prvo vlogo je pa treba vložiti najmanj 5 kron. — Koncem leta 1910 je bilo v prometu 43 domačih hranilnikov, in naenkrat pr hranjeni denar iznaša koncem preteklega leta z obrestmi vred 1958 kron 17 h. — Zelo važni sklep, ki bode znatno in neugodno uplival na vsakoletni hranilnični čisti dobiček v bodočih letih, je sklep upravnega odbora v seji dne 8. oktobra 1910, da naj hranilnica zviša počenši z dnem 1. januarja 1911 obrestno mero za vse hranilne vlozve od 4% na 4 1/4 %, in ta sklep upravnega odbora je odobril občinski zastop mesta Kranja v seji dne 11. novembra 1910. Upravni odbor se je odločil za zvišanje obrestne mere za hranilne vlozve na 4 1/4 %, da ustreže vlagateljem, kar je storil toliko lažje, ker iznaša splošni rezervni zaklad še sedaj več nego po pravilih določeno svoto, in ker je pričakovati, da bode vedno raste tudi v bodoče sorazmerno s stanjem hranilnih vlog, dasiravno bode v prihodnje valed zvišanja obrestne mere za vlozve vsakoletni čisti dobiček upravnega imetja znatno manjši nego zadnja leta. — Obenem se zahvaljujemo slavnemu občinstvu, prečastitim in slavnim uradom, odborom in društvom za dosedanje naklonjenost in zaupanje napram našem zavodu, in jih uljudno prosimo, da nam ohranijo svojo naklonjenost in zaupanje tudi v bodoče. Končno še pripomnimo, da je naša hranilnica edini denarni zavod v celem kranjskem političnem okraju, v katerega vlagajo c. kr. sodišča denar za nedoletne otroke in varovance ter župnišča cerkveni denar, ker nudi ta hranilnica za vloženi denar in njega pravilno obrestovanje največjo varnost. Ravnateljstvo.

Na Goriškem obstoji deželna osrednja združna organizacija kot delo ondote klerikalne stranke. Zveza je majhna, pač je njeno delovanje uzorno, kar kaže, da ima marljive, delavnega, zvestega in postenega vodjo v osebi Svitoslava Premrta. Steje 50 denarnih zadrug in 30 nedennarnih, skupaj 80 zadrug. Razen dveh šulce-delitčevih so vse posojilnice rajfajzenke. Kaj se napravi s smotrenim, premišljenim delom, vidimo posebno, da imajo male goriške kmečke posojilnice pri zvezi za 832.707,96 K več vlog, kakor izposojil;

Pozor! Raunokar je izšel najnovejši v o z n i r e d, veljaven od 1. maja do 1. oktobra s koledarjem za l. 1911. - Cena 20 vin. - Dobiva se v tiskarni Ivana Pr. Lampreta v Kranju in v raznih knjigarnah.

to se pravi, da v ravni goriški deželi preostaje denar pri klerikalcih, dočim vlada drugod grozovita suša. Ta zveza se peča tudi z blagovnimi posli ter je oddala lamsko leto okrog 35 vagonov govil, otrobov, moka, galice itd. Dobička izkazuje nad 4000 K. Tudi na Kranjskem bi šlo, ko bi ne bilo na eni strani preveč lenoba, nevelnosti, trma in pa lačnih koritarjev. Poleg tega pa je ugasnila ponekod vest za vsako pošteno in poštenovalno delo. Vse vpije: baksš, baksš!

Tedenski sejem v Kranju dne 8. maja 1911. Cena od kilograma žive teže: 1 K do 1 K 6 vinarjev za pitane vole domače, 1 K do 1 K 2 vinarja za domače srednje pitane vole, 90—92 vinarjev za nepitane domače vole, 00—00 vinarjev za bosansko goved, 1 K do 1 K 38 vin. za teleta in 1 K do 1 K 40 vin. za prašiče za rejo, 0 K do 0 K 00 vin. prašiče za mesarja. — Pšenica K 11-50, proso K 7-50, rž K 8-50, oves K 9—, ajda K 8-50, repno seme K —, detelno seme 60 K do — K, fižol, ribničan K —, mandalon K —, koks K —, krompir K 3-85 za 50 kg. — Prignalo se je 126 glav domače govedi, — glav bosanske govedi, — glav hrvaške govedi, 6 domač h teleč, 169 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 2 kozi. Od prignane živine je bilo za mesarja: 65 glav domače govedi, — glav bosanske govedi, 12 domačih prašičev.

V Kranju, dne 18. maja 1911.

Zunanji minister Erental odstopi najbrž jeseni. Da bi si zboljšal zdravje, v ta namen biva v Opatiji, ali zdravje se mu baje ni nič popoboljšalo.

Hrvatski sabor bo skoro gotovo razpuščen še ta mesec.

Ogrski trgovinski minister Hieronymi je umrl 4. t. m., star 74 let.

Novi deželni glavar bukovinski. Iz Černovica poročajo, da bo deželni poslanec Harmuzaki imenovan naslednikom dosedanjega deželnega glavarja barona Wassilka. Namestnikom deželnega glavarja je določen deželni šolski nadzornik E. Povowicz (Malorus). Doslej je zavzemal to mesto tudi Malorus dr. Smal-Stocki.

Sedem strelav na predhodnika Paname. Predsednik Paname dr. Arosemena je govoril v Davidovem mestu, kar je bilo iztrebljenih v sobo sedem strelav iz revolverja. Predsednik ni zadet. Napadalec je izginil.

Turčija gradi trdnjavo. Londonski listi zatrjujejo, da se turška vlada zelo resno bavi z vprašanjem utrdb, za katere hoče sedaj enkrat izdati 2 milijona marv, da utrdi Tripoli. Smrtno in Solun hoče Turčija pretvoriti v velika vojna pristanišča, iz Mitrovice pa hoče napraviti veliko moderno trdnjavo.

DOPISI.

Is Cerkljen. K nam privandran Marinov Lojz iz Zapuž pravi, da noče biti nič več brencelj, temveč postane od sedaj naprej osel, le tega še ni izrekel, naj se li smatra enak istrakim magarcem ali kak drugi rasi. Kadar bo hotel to izpremenbo, bode že naznanil v »Domoljubu«. Fant je že mlad, življenja ne pozna, ker je živel in se pajdašil le med izavskimi čukci, resni ljudje so se ga izogibali, on pa njih zato s takoj iz vedenja razvidi, kakor pravkar na prosto spuščen ljubljanski lemenatar. Poprijel se je najlepšega dela, katero pristojna katoliška kaplana, blatenja nepoznanik oseb. Naj mu dobro tekne ta posel. Lojzeta, pa ne goncaškega, temveč Mariovega pače železnica. Najrasi bi vilo, da bi po cerkljanski občini sploh ne tekla. Pa saj res, kaj se bode kmet volil po železnici? hodi naj, saj je itak samo za trpljenje ustvarjen. Kaplan bode vedno toliko zaslužil, da poplača vez. Saj dobro zna, ljudje so se nespametni, očenaši pa dragi! Da se naj Lojze brani železnice, je dobil navodilo iz Ljubljane. Klerikalci tako kmetu ničesar ne privoščijo. Spletkarili so, ko je bilo treba vodovoda, da se danes pijo ljudje po nižjih vaseh sparjeno in umazano, nesdravo vodo. Klerikalni poslanci vlečejo Poličane že dve leti za nos, da dobe vodo, pa živ krst se ne zmeni, da bi prišel samo pogledat. Tako je z drugimi stvarmi. Za cerkljanskega kmeta imajo klerikalci samo — figo. Prepričani smo pa, da se bode sedaj pred volitvami dobrikali in prosili glasov, kakor najbolj nadležni capin. Pa saj se bode njih vsiljivost kmalu pokazala v vsej luci.

Glinje. V nedeljo, dne 7. t. m., so nas obiskali člani dramatičnega odseka »Nar. čitalnice« ter predstavili v sekolski telovadnici na našem odru pri Cingelcu lepo z narodnim navdušenjem prepojeno dramo »Mati«. Vsi sedeži in vse vetopnice v dvorani in na galerije so bile razprodane in z vso napetostjo je sledilo zbrano občinstvo finim kretanjem vrlih igralcev in igralk, kateri so se sares znali živeti v svoje vlozve. Bil je prijeten popoldan, katerega so nam priredili naši vrli in vneti bratje, sebi v čast in našem ljudstvu v pouk, izpodbudo in navdušenje. Prosimo jih, da bi se večkrat obiskali našo Trato in nam prisrbeli tako fno zabavo. Po igri so se urno zavrteli mladi in tudi stari parčki po veliki dvorani ob milih zvokih naših tamburic. Vrteli so se pozno v noč, zabava je bila prijetna in tako je proč — Po igri je zbranim Sokolom-tamburašem zaupno govoril naš rojak dr. Ravnik. Povdarjal je veliki pomen S-

kolstva, katero goji telesno krepkost in narodno zavest ter podal zbranim školom nekoliko misli o bodočem delovanju „Škola“ v Borovljah. Mladenci so navdušeno pritrjevali prepričevalnim besedam svojega prijatelja dr. Ravnika.

Iz škofjeloškega okraja. Velika nezadovoljnost vlada v našem okraju sedaj tik pred državnoborskiimi volitvami glede kandidata, Čočovega Franceta iz Česnje, ki nam ga zopet vtiljuje klerikalna stranka. S komurkoli če govoris, vsak pravi, mi takega nezmožnega poslanca ne marame! Samo zato, da bi vlekel plačo in nič delal, ne bomo volili nikogar, tudi Čoča ne, dasi se duhovščina za njega, toliko peha. Vsak ve, da je v našem okraju veliko potreb. Klerikalci pa ravno naš okraj največ zanemarjajo zato, ker mislijo, da nimajo nikjer po Kranjskem toliko in tako zvestih pristavev, kakor so nasi volilci. Kar zjokal bi se nad takim gospodarstvom, če le pogledas na naše razdrapane ceste! In vprašamo vas, kmetje, ki bodete 13. junija t. l. poklicani, da si izberete svojega zastopnika v državni zbor, ali je Čočev Francet za kaj storil, ali je saj mignil z mazincem, da bi se bil zavzel za izboljšanje teh cest? Pred nekaj leti, takrat namreč, ko so kmetje poslali v državni zbor Čoča, jim je ta seveda obljuboval zlate gradove, s Krekom sta že na papirju imela cel plan, kako se bo vlekle železnica skozi selsko dolino in vse je bilo prepričano, da bo tudi res. Se denarja so fahali za te plane, in naš ljudje so jim z veseljem metali stotake v malho, a sedaj, kaj imajo od tega? Nič in trikrat nič! Kakor so takrat klerikalci slepili ljudi, tako bodo tudi sedaj, ko so razpisane državnoborske volitve. Teda menimo, da naši kmetje niso udarjeni s slepoto, da ne vidijo, kako jih klerikalci z raznimi praznimi obljubami samo sleparijo! V zadnjem času opazamo veselo gibanje. Že nekki kmet iz najbolj brihoveke vasi se je začel zavedati in spoznavati, da je najbolje, če nima s klerikalci nič opraviti in da je najboljšo, če ob volitvah vrže čez prag vse klerikalne poslance in agitatorje, ko se prikažejo in se mu priključijo, da bi volil klerikalno. To spoznavanje sega že po obeh dolinah, toliko po selski, kakor po poljanski. Tudi kmetje iz zminake in starolske občine niso več tako zabiti, da bi ne vedeli, kako se jih klerikalci dosedaj samo vlekli za nos. Zato pravimo, da ni več daleč čas, ko bo moral naš kmet narediti velik križ čez klerikalne račune. Ta čas bi bil sedaj, ko bomo čez mesec dni volili, najprimernejši. Pokažimo, kmetjevolilci, da ne potrebujemo več duhovniškega je-robstva, ampak da zmožemo tudi samostojno misliti, in si izherimo izmed sebe moža, kateremu lahko zaupamo, ki je dober kmetovalec, varčen in priden gospodar, kajti tak bo tudi imel akh za svoje volilce in tega volimo, da na cesarskem Dunaju zagovarja naše pravice in dela za prospeh celega našega okraja. Klerikalni Čoč ni zato, to je sam pokazal, ko je na Dunaju pavel samo kmet, delal pa nič. In ne bodimo več tako neumni, kakor pri zadnjih volitvah leta 1907, ko smo verjeli njemu in duhovščini, da bo on za nas res kaj delal. Saj imamo sedaj izpričevalo o njegovem delu! Mi imamo v našem okraju obilo potreb in draginja je taka, da kmet in meščan, delavec in uradnik, komaj izhaja. In kaj ho, če ho slo tako naprej, to je vredno premišljevanja. O tem naj tudi naši kmetje premišlujejo in prepričani smo, da, kdor hoče sebi in svojim dobro, ne bo težka odločitev, ko bo treba voliti poslanca. Če pa hočejo kmetje, da ostane pri sedanjih rešitvah, potem nimajo boljšega poslanca, kakor je Čoč. Pa gotovo se bo vsak pameten volilec dobro premislil, predno bo volil Čoč. Saj klerikalna stranka ni mogla storiti večje napake za naš okraj od te, da nam je valila tako neprijateljska meča za kandidata, ki ga ne more voliti noben pameten gospodar. In s tem je zadosti rečeno! Če pa mislita dr. Kvč in selski fajmošter Rožnik, ki že pridno agitira v svoji Marijini družbi ter žuga družbaricam z izključitvijo, če bi njihovi mešje ne volili Čoča, da je ravno Čoč najboljši mož za poslanca, potem naj ga volita le ta dva, mi že ne maramo obsedeti na limanicah. Zatorej kličemo vsem volilcem: Pozor! Stojimo v času pred volilnim bojem in za ta važni boj ne smemo biti nepripravljeni!

Novice z Jesenice.

Občinske volitve se bližajo. Raznim klerikalnim koritarjem se grozno tresajo hlače, dobro vedo, da so tudi drugače sicer potrpežljivi Jeseničanje že do grla siti klerikalne strahovlade in neznoznega terorizma od strani privandranega krojača, zato pa napenjajo sedaj vse strune, da bi se enkrat preslepili Jeseničane, da bi izročili občinsko upravo v roke raznim zadolženim in ban-kerotnim ljudem, ki imajo samo to dobro lastnost, da so včinoma vsi debelo podčrtani in s številkami ozaljšani v veliki knjigi farovskih posojilnic. Pa bo menda ves trud zaman, kajti mislijo so tisti časi, ko je kar fajmošter s svojo široko glavo mislil za vso občino. Osel gre same enkrat na lež, in Jeseničani smo se pa tudi samo enkrat vsedli na klerikalne limanice.

Kdo bo bodoči župan? Svoječasni kompromis med naprednjaki in klerikalci je določal, da bodi voljen županom mož napredne stranke, kar je tudi čisto razumljivo, ker, kakor je pač

»plošno znano, je klerikalna stranka stranka butcev in zbirališč nevednežev, torej za župansko čast nima sposobnih ljudi. Toda volja vsegamo-gočnega fajmoštra je sklenila drugače. Kakor znano so klerikalni politiki in duhovniki v svoje strankarske namene vso Kranjsko prepregli z naj-različnejšimi redovi in bratovščinami. Tako imamo tudi na Jesenjah razne tretje rede, »čukolade« s svojim zavezanim in zadolženim domom, razne Marijne družbe, raznih bratovščin pa menda toliko, kolikor je svetnikov in svetnic v Družinski priliki. Da ima vsaka bratovščina in vsak red svoj odbor in predsednika, se razume, in navadno so to najbolj omejeni ljudje. Seveda so bratovščine ustanovljene vse v obrambo svete vere. Ker so pa ti modrijani pozabili, da je Kristus dejal, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta, so pa sedaj v dno duše uverjeni, da edinele oni spadajo v občinski zastop, češ, če smo pri raznih bratovščinah predsedniki in odborniki, moramo biti pa še občinski svetniki, in ker jih je pa nekaj tucatov teh jusekov, bi pa potem kompromisa ne prišli vsi v poštev. Zato pa je rekel Skubič: Stojte! Mene ni bilo na Jesenjah takrat, ko se je delal kompromis med slovenskimi strankami, zato je kompromis neveljaven. Mi nočemo z liberalci nič skupnega. Nato pa sta s Čebulom lepo razdelila mandate med to jato kmetov. In vse bi slo dobro, ali glej ga smenta! Ravno pri županskem stolcu jim je pa vrag zmešal steno. Je res križ! Fajmošter ne more biti župan, zato pa hočejo biti sedaj vsi drugi župani. Ker ima pa občina samo enega župana, zato se pa zdaj že prav pošteno pulijo in lajajo za županski stolček razni krivci in krulci, čebuli in česenčki in sedaj se bodi menda prepirali in topli za medvedovo kožo notri do dneva volitve. Naj le imajo svoje spave! Na dan volitve bodo pošteni Jeseničanje, ki jim ni mar samo lastna malha, temveč splošni blagor občine, tudi rekli: Stojte! Vsake komedije je enkrat konec; sami smo znesli skupaj; sami plačujemo, bomo pa še sami gospodarili, in bodo prav po domače pomedli to četo lačenbergarjev tja, kamor spada.

Požar. V ponedeljski popoldne ob petih je, pričel goriti poslopje za mlincem, po domač: pri Smuku. Baje so zažgali otroci. V kratkem času je pogorelo do tal. Večinoma pohištva so rešili. Nevarnost je bila velika, da se vžge vsa Murova. Le hitri pomoči domačega gasilnega društva se je zahvaliti, da ni nastala še večja katastrofa. Stari pazite na otroke!

17 50—14

ki hoče pospeševati kožno nego, ki hoče izgubiti pege, ter doseči nežno mehko kožo in bel teint, se univa le z

Dama

Steckenperferd Milijne mlečno mle (znanka Steckenperferd) tvrdke Bergmann & Co., Tesin ob Lah. Komad po 80 v se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfumom i. t. d.

Umetnost in književnost.

«Svobodna Misel», ta z ozirom na našo generacijo in sodobne socialno-kulturne razmere na Slovenskem toli važni ter pomembni list, je moral, kakor znano, radi prevelikih finančno-tehničnih težkoč 1. majnika 1910 prenehati, ker pa se od tedaj slovenske razmere ne samo niso zboljšale, temveč obrnile v marsičem na slabše in ker dohaja dan na dan na staro uredništvo nebroj poizvedb, prošelj, naročb itd., in ker se je zadnje čase od mnogokateri strani izrazil želja po nadaljevanju publikacije «Svobodne Misli», bomo poskušali obnoviti odločeno, a koristno delo. Od 1. majnika t. l. bode torej «Svobodna Misel» zopet izhajala kot 4. letnik in se bode takoj nadaljevala s 5. številko, kjer se je moralo lani izdajanje prekiniti. Kdor je bil naročnik 4. letnika bode dobival na stari račun še ostalih 6 števk. Kdor pa se naroči na novo, temu se dopolnjejo lani izle 4 številke. Uredništvo se bode potrudilo, da ostane «Svobodna Misel», kar se tiče vsebine zanimiva, vsestranska in lahko umljiva, kakor je bila dozdaj. Posebno pozornost hočemo obratati na domače, slovenske razmere, list bode prinašal kolikor mogoče aktualnih kulturno-verskih in kritično-filozofskih spisov, tako da bode «Svobodna Misel» obenem glavilo slovenskih svobodnemiselcev in kulturno-socialna revija. Upamo, da bodo podpirali sotrudniki prejšnje «Svobodne Misli», tudi nove, ki ji je idejno identična, jo priporočali in razširjali, od naročnikov pa pričakujemo, da se bodo spomnili vedno točne tudi svoje dolžnosti, ter redno posiljali malenkostni znesek 3 K; za Ameriko 4 K (letno) za naročnino, in to bode storil vsakdo tem rajši in tečeje, ako pomisli da podpre s tem narodni naš obstoj, pomore razširjati pravega in povpeši kulturno osamosvojitve slovenskega ljudstva!

Z ozirom na po vseh občinah se vršče volitve priporočamo knjigo: „Najnovejši občinski red in občinski volilni red“. Cena 60 vin., s poštnino 70 vin. Dobiva se v naši tiskarni.

Novičar.

Imenovan je nadgeometro gosp. H. Hrovatin, c. kr. geometer v Radovljici.

Nadučilstvom v Radovljici je imenovan g. Julij Slapsak.

Koga naj volimo državnozborakim poslancom v kranjskem političnem okraju? Iz selske doline nam pišejo: Naša duhovščina hoče imeti še nadalje Čoča za poslanca, vsi drugi ljudje pa pravijo, da je neumno voliti poslanca meča, kateri ne more niti najmanjše zasluge pokazati od vseh štirih let nasaj ne za kmeta, še manj pa za delavca ali obrtnika. Čoč si je pač v teh štirih letih prislužil kot poslanec precej tisočakov ter videl večkrat Dunaj, in to je vse, kar pa nam volilec popolnoma nič ne koristi in zato pa z bogom, France. Zdaj so obrnili Čoču krbet že Podlončanje, ki so bili prej vedno vsi za njega, kakor en mož, in zakaj! Obljub so že sili, pot je še vedno stara, čeprav so mislili, da bodo že pred par leti imeli novo, lepo in dobro pot. Tudi so bolj razumni Podlončanje že začeli premišljevat, kaj pomeni desetmilijonsko posojilo za davkoplačevalce. Sedaj pravijo nekateri: plačevati bomo morali še več davkov kakor sedaj, imeli pa ne bomo nič od tega, še pot se nam ne bode popravila. Resnica je to, še vedno več davkov bode, če bomo volili take poslance kakor so bili sedaj, ker ti poslanci delajo samo za duhovščino. Selski župnik je pripovedoval packrat od svinjereje, in zato je dobil takoj 100 kron nagrade, in ne iz Čočovega žepa, ampak od dežele, od nas davkoplačevalcev. No, če bode župnik v Seltih agitiral za Čoča, se mu ravno ni čuditi, ker on si misli o Čoču, češ, bomo mi deho niki imeli korist, če bi bil pa kdo drug poslanec, pa zna še kak drug delavec ali kmet dobiti podpore in nagrade, potem pa za nas nič ne ostane. — Ime Franc Demšar ni le po naši dolini, ampak tudi po poljanski dolini in po celem kranjskem okraju znano kot ime vzor-gospodarja, prijaznega in prikljubljeno človeka, župana, poslanca i. t. d., ki pa biva na Zalem logu in ne na Česnjici. Franc Demšar iz Zalega loga je oni mož, ki uživa pri vseh stanovih spoštovanje, ter ga čista vsakdo. Franc Demšar na Zalem logu se ne peča s politiko, on ne razločuje liberalca od klerikalca, kajti njemu je vsak pošten človek ljub in dobrodošel, potem naj bode tega ali onega prepričanja, in kdo se more potem čuditi, ako gre glas od ust do ust, da naj bi se volilo Franca Demšarja na Zalem logu, poslanca v državni zbor. To je res ljudski glas in ta glas bode tudi odločeval pri državnozborakih volitvah. Zato pa kličemo: Gosp. Franc Demšar na Zalem logu, vstani in odzovi se ljudskemu glasu, ker ljudstvo te hoče imeti za državnega poslanca. Čas je tukaj, in zato na dolo za ljudstvo, katero te hoče imeti za svojega poslanca. Kdor zna na svojem domu dobro gospodariti, bode znal gotovo tudi drugim koristiti. Politika nam je postala že naravnost gojunska in zato hočemo voliti za poslanca moža, ki ne pozna razlike med stankami. Vsi smo ljudje in sami katoličani smo, pa toliko sovraštva med nami in vsega tega zla se krivi oni, ki vedno le bujskajo ženo proti možu, brata proti bratu in očeta proti sinu. Vsa bujskarija pa izvira zgolj od duhovščine, katera ne more trpeti človeka, ki ji brez pogojno ni pripravljen hlapčevati. Hlapčevanja pa se je oprijel naš Čoč, in zato mu tudi to precej dobro nese. Ljudstvo je pa vendar že nekoliko izpregledalo in zato ne more in noče spoštovati podrepnikov. Oni mož, kate-rega bomo volili poslanca, je Franc Demšar na Zalem logu, in pri tem ostanemo, ker tega nam ne sme odroči, ako hoče upoštevati, da je ljudski glas, božji glas. Vemo pa že naprej, da naši duhovščini to ne bode no volji in tistim zagrizenim klerikalcem, kakor Simonom, Strajnarjem, Markcem in Prevcom, toda na to se ne oziramo. Kakor pravijo, da tudi človeški las ne pade brez božje volje z glave, prav tako se tudi ne širi brez božje volje ljudski glas, da bomo volili državnim poslancom Francem Demšarja na Zalem logu.

Učiteljske društvo za kranjski okraj zbornje v četrtek dne 18. t. m. popoldne ob treh na Pripraskovem. Poleg navadnih točk je predavanje g. Ivana Župana, nadučitelja v Dolnem o »perut-ninarstvu«. Kdor se zanima za to stroko, je dobro došel.

Pritisk na župane. Klerikalci obdelujejo sedaj župane, da morajo agitirati za klerikalne državnozboranske kandidata. Na župane pritiskajo posebno s grožnjami, da je deželni odbor klerikalen in da bo ta deželni odbor nagajal vsakemu županu, ki ne dela za klerikalce in ga preganjali kolikor bo mogel. To je pač najhuji terorizem in najgrja zloraba oblasti deželnega odbora.

Dr. Janke Hočvar v Krškem je bil klerikalni državni poslanec. Klerikalci so ga ujeli v svoje zanke s posebnim namenom. Naprednjak je bil in bogato teto, milijonarka je imel. Stara je bila že in klerikalcem v Ljubljani so se začele sline cediti po njenem bogastvu. Hoteli so namreč nečaka dr. Janke odstraniti od tele in zaposliti kot poslanca na Dunaju, da bi isti čas nemoteno duhovnik v Krškem s pomočjo iz Ljubljane pripravil gospo milijonarko H.čevanje, da bi zapustila stotisočake v »dobre namene«. Ali tisti čas, ke je bil dobri Janke na Dunaju, je pletel zanke milijonarki krški župnik Renier, glumač v duhov-

aki su toji, pa ne morda za ljubljanskega škofa, da bi ta dobil stotisočake za »zavode« in razne »dobre stvari«, marveč lepo zase. Renier je dobro znal tudi Kranjcem, kjer je svojčas služboval. Nasprotje je napravil med staro milijonarko in njenim nečakom dr. Jankom, in ko je umrla, je dobil prefrigani Renier velikansko premoženje, s katerim živi sedaj kot kavalir na Dunaju, klerikalci v Ljubljani niso dobili nič, nečak dr. Janko ne le da ni dobil nič po teti, se plačati mora obilo tisočakov, katere mu je bila posedila — take da je mož dandanašnji brez vsakega premoženja. Tako daleč so ga spravili klerikalci. Sedaj pa ga tudi ne kandidirajo več v državni zbor. Dosegli niso z njim, kar so hoteli — zato proč z njim. Tako delaje klerikalci. Bile jim je samo za denar dr. Hečvarjeve tete. Ker tega niso dobili, so zavrgli tudi nečaka, ko so ga spravili ob vse premoženje.

† Pavel Smrekar Dne 7. m. je v Kranju preminul po dolgem bolehanju jurist gosp. Pavel Smrekar, brat znanega slovenskega akad. slikarja in karikaturista Hinka Smrekarja. Dosegel je šele dobo 21 let. Dne 9. t. m. pa so ga spremljali k zadnjemu počitku na kranjsko pokopališče. Pogreba so se udeležili skoro vsi učenci Fran Jožefa gimnazije, da se poslovi od bivšega tovariša, tako tudi nekateri profesorji z ravnateljem Ignacijem Fajdigom, da izkažejo zadnjo čast marljivemu svojemu gojencu. Pokojniku je bilo v delež slabotno telesce, v katerem pa je gospodovala krepka volja, združena z naravnim humorjem; ta pa mu je pomagala preko vsega trpljenja in pomankanja, s katerimi je bil v bogati meri obdarovan bolehai, v najskromnejših razmerah živeči mladenič. Z jekleno marljivostjo in z nenavadno vztrajnostjo je izpolnjeval svoje šolske dolžnosti in napravil pred letom maturo z dobrim uspehom. Bila je to trnjeva pot in pogosto je moral vsled bolehnosti prekiniti učenje nadarjeni, zlasti za risanje vneti dijak. V zadnjem času si je privarčeval malo vsotico, pa je nameraval iti v Prago, študirat pravoslovje in kolikor mogoče hitro dovršiti nauke, da si pribori kako službo, vzame k sebi iskreno ljubljeno mamico in si ž njo uredi udobnejše življenje. N. v. p.

Izvirni mrtvaški list Gosp. Hinko Smrekar, akademični slikar in karikaturist, je napravil za svojega pokojnega brata Pavla, s katerim ga je vezala iskrena bratovska ljubezen, izviren mrtvaški list. V gorenjem delu je naslikal smrt, ki ima polno vrečo mrtvaških ogradi, pa se sklanja in poseza po novi žrtvi, katere se zastoj izkuša izviti iz njene koščene roke. Pod sliko pa je napisal: »Mimogrede je pobrala Božja dekla blapca Gospodovega — Pavla Smrekarja — jurista. Pogreb bo v torek ob 5. uri popoldne. — R. I. P.« Ta parte je vzbudil mnogo pozornosti.

Nov svedek. Nasproti glavne pošte v Ljubljani je otvoril 8. maja t. l. svojo odvetniško pisarno dosedanjí koncipijent pri g. dr. K. Trillerju, g. dr. Janko Žirovnik, sin znanega nadučitelja g. J. Žirovnika.

Preseznova kranjskega gasilstva. Po doslejni organizaciji kranjskega gasilstva je bil velik presek med odborom zveze kranjskih gasilnih društev in med posameznimi društvi. Ze pred leti se je izprožila misel, naj bi se zveza kranjskih gasilnih društev razdelila v gasilske okrajne zveze ali gasilske župe. Po dolgem in tragem potu je zadeva v toliko dozorela, da se je v nedeljo pričelo ljubljanskem okraju s reorganizacijo gasilstva. Po masi so se zbrali zastopniki gasilnih društev v »Mestnem domu« in po dvehurnem živahnem zborovanju se je 34 gasilnih društev iz ljubljanskega okraja razdelilo v pet okrajnih zvez ali žup, in sicer v ljubljansko, v šišensko-viško, v sentviško, v iško-smarsko in v vrhniško gasilsko okrajno zvezo ali župo. Ljubljanska zveza št. 1 ima: 6 društev in 143 članov, šišensko-viška št. 2: 7 društev in 259 članov, sentvidska št. 3: 6 društev in 164 članov, iško-smarska št. 4: 5 društev in 288 članov vrhniška št. 5: 6 društev in 194 članov. K ljubljanski zvezi spadajo društva: Ljubljana, Bizovik, Brezovica, Kačelj-Zalog, Moste, Štepanja vas.

Televadno društvo »Sokol« v Borevcljah ima prijetno dolžnost, da se tem potom velespeštvanim igralcem dramatičnega odseka »Narodne čitalnice« v Kranju najskrenejše zahvaljuje za veliko požrtvovalnost, katero so imenovani velečastni igralci izkazali s tem, da so prihiteli iz oddaljenega Kranja k nam na Trate in nam tako izvrstno predstavili tridejansko dramo »Mati«. Se enkrat najskrenejša zahvala in na veselo svidenje!

Tridesetletnica Jurčičeve smrti. V sredo 8. maja je preteklo 30 let, kar je umrl najpoljudnejši slovenski pisatelj in svoječasi urednik »Slovenskega Naroda« Josip Jurčič. V najlepši moški dobi ga je kruta smrt presenetila sredi njegovega dela. Danes so Jurčičevi spisi najbolj razširjeni in čitani med slovenskim narodom. Omenjamo le nekatere: »Deseti brat«, »Doktor Zober«, »Cvet in sad«, »Domen«, »Spomini starega Slovenca iz francoskih vojak«, »Rokovnjaci«, ki jih je po njegovi smrti dokončal njegov prijatelj Janez Kernik in drugi. Lepo ilustriranega »Desetega brata« izda letes Mohorjeva družba.

Sokolska tekma v Trzinu (13. t. m.) bo ena največjih in najtežavnejših, kar so jih je doslej

vršile na svetu. Na televadišče postavi svoje izbrane telovadce Čehi, Francozi, Italijani, Madžari, Belgijci, Luksenburžani ter — slovensko Sokolstvo; prvič se udeležijo mednarodne tekme letos tudi »Hrvatska sokolska zveza«; zastopani bodo torej trije slovanski narodi.

Avtomobilna tekma se vrši 13. do 16. maja in pasira v ponedeljek 15. maja Kranj pri vožnji proti Trzinu in Ljubelju. Tekma obsega 1500 km in vozi po najnevarnejših gorskih prelazih. Najutrudljivejši dan je pa ravno dan 15. maja, ko vozijo avtomobilisti čez Monte Maggiore-Trnovo-Postojna-Ljubljana-Trzin in Ljubelj na Celovec. Vožnja po Ljubelju je znana kot jako težavna, seveda pa so za to vožnjo izbrani posebno močni avtomobili. C. kr. avtomobilni klub na Dunaju je poslal v bitko najboljše vozače ter so razpisana velika darila. Kranjski avtomobilni klub bo pod predsedstvom g. barona Borna pričakoval tekmovalce pri Sv. Ani ter tako prisostvoval interesantni in težavni vožnji čez Ljubelj.

Televadno društvo »Sokol« v Kranju priredi jutri pešizlet v Medvode. Zbirališče za brate, ki se izleta udeležijo v kroju 1/4, 1. uro v telovadnici V Medvodah kratka javna telovadba. Zleti je mnogobrojne udeležbe. Danes zvečer ob poldevetih redovno vaje.

Pevski ods-k »Narodne čitalnice« v Kranju priredi jutri izlet v Medvode. Zbirališče ob eni popoldne na savskem mostu. K temu izletu so poleg članov pevskega odseka dobrodošli vsi prijatelji pevskega zbora, vsi člani »Narodne čitalnice« ter vsi njeni prijatelji, kar naj velja mesto obveščenja po polj. Izlet obeta biti tako priarčen in družaben, kot le izleti našega pevskega odseka biti morejo. Dobrodošli! Na svidenje!

Promenadni koncert godbe prostovoljnega gasilnega društva v Kranju se vrši danes ob 8 uri zvečer na glavnem trgu. Vpored: 1) Rich. Wagner: »Nibelunge«, koračnica. 2) Stolz: »Ljubezni čar«, valček. 3) Suppé: »Pesnik in seljak«, overtura. 4) Wlassak ml.: Slovenski potpuri. 5) Komžak: Kviku puštel koračnica.

Telev. društvo »Sokol« v Borevcljah na Koroškem je priredilo dne 7. t. m. na Trati pri »Čingelju« prestavo igre »Mati«. Gostovali so igralci dramatičnega odseka »Nar. čitalnice« v Kranju. Bl je to pač vaten, pomemben dan za ta dramatični odsek, kajti prvikat se je tega dne vprigorila drama »Mati« na Koroškem in prvikat so gostovali igralci tega odseka v Korotanu. Igra je izpadla za dramat. odsek v resnici nad vse častno, kajti vsak igralec si je bil svesti važne misije, ki je izpolnjuje uprav v tej drami, spisani kakor za nalašč za koroške razmere. Ne bomo ocenjevali nastopa posameznih igralcev, dosti je, če povemo, da je slehermi storil vse, da zagotovi igri popoln uspeh. Je pač malo odrov na Slovenskem, ki bi se mogli ponasati s takim igralskim osebjem. Jako ugodno pa je tudi uplivala na razpoloženje igralcev dobro posečena, velika, lična in visoka dvorana in ravno tako udoben oder. Kako veliko zaslanje je vladalo med većinom priprostim ljudstvom za to predstavo, kazalo se je najbolj v tem, da je vladala med igro - občirni, natlačeno polni dvorani tšina, kot da bi sedel v avditoriju en sam človek, šele, ko je padla zaveza, zdramilo se je takorekoč občinstvo in sledil je vsakemu dejanju buren aplavz, ki ni hotel pojenjati. Zelo razveseljivo dejstvo moramo zaznamovati, da smo opazili pri Korošcih veliko navdušenje in hvaležnost za predstavo, občinstvo si je želelo take predstave ter uživalo ob njej. Da pa čuti potrebo po takem duševnem užtku, to nam dokazuje krasna dvorana »pri Čingelju«. Tamošnji narodnjaki so jo postavili, dasi niso bogati, tudi ne mnogoštevilni, pač pa navdušeni in požrtvovalni. Kako pa je pri nas? Iz selške doline nam p'sejo: Počasi tudi mi prihajamo v volilni boj. Klerikalci so imeli tozadevno že 24. aprila sestanek župnikov v Škofji Loki in sam dr. Sušteršič je moral priti pomagat dosedanjemu državnemu poslancu Demarjarju na nogo, kajti brezplodnost njegovega »delovanja« ga kot kandidata celo pri klerikacih več ne priporoča. Da se sedaj zopet Čočov France proklamuje kandidatoma nam je samo všeč, kajti če se proti njemu postavimo združeni v boj s svojim kandidatom, ni izključeno, da do skrajnosti omajemo tla nasprotnemu kandidatu. Zato pa na nogo, naprednjaki, izberimo kandidata, sprejмимо volilni boj, od katerega moremo imeti samo dobiček!

Iz Kranjske gore. Dne 7. maja t. l. je bil izvoljen po novem volilnem redu za župana g. Alojzij Peterman, bivši socijalni demokrat, poznejši liberalec, dalje najbujši klerikalec, a danes po božji in po župnika Škofca volji »demokrat«.

Študentska trupa nobijskega plemena, sestojeca iz 20 oseb obeh spolov pride v ponedeljek v ter bo predstavljala na vrtu gostilne »pri Jelenu« v narodni noši svoje igre in bojne plesse. Predstave se bodo vršile od 3. do 9. ure zvečer.

Lep nauk duhovščini so izdali v posebnem pastirskem listu tirolski škofja. Porvali so jih, naj bodo pri predstojetih volitvah zmerni, da se ne bo zdelo, kakor da bolj gledajo na pozemeljske kot na nebeske zadeve. Naj ne rabijo nedovoljenih in nepoštenih sredstev in naj tudi proti nasprotnikom bodo pravični. — Kaj, ko bi milostljivi škof ljubljanski dal tak ukaz tudi naši častiti duhovščini!

Iz ženske kaznilnice v Begunjah. Pristav na moski kaznilnici v Mariboru Rudolf Sentič je imenovan za nadzornika ženske kaznilnice v Begunjah.

Živi pokopani. Lani v oktobru bi se moral vršiti v Milanu pogreb neke mlade žene. Krsta je bila že v hiši, došli so tudi pogrebci, soprog pa, ki je sedel poleg mrtvaskega odra jokajoč, jim je zabramil vstop v sobo. Pogrebci so majali z glavami in si kazali s prstom na čelo. Med tem pa je dezdevna mrtva žena odprla oči, živela je; naj bi se ne obojavljali pogrebci, pa bi bila mrtva pokopana. Teda niso se vsi slučaji tako srečno iztekli. Jeseni preteklo leto so odprli v Yungstowau v Ameriki grob nekega mladega dekleta, ki so jo pokopali pred par dnevi. Ko so dvignili pokrov krste, so spoznali, da je nesrečnica umrla komaj par minut prej, preden so jo izkopali. Prste je imela vse krvave in videlo se je, kako se je morala braniti v svojem obupu, da bi razbila pokrov krste. Enako se je tudi zgodilo s soprogo znanega rimskega športnika grofa Benicelli. Po šestih mesecih so odprli grob. Žena si je v krsti v smrtne strahu pulila lase, udje so bili vsi zviti, kakor da bi se trudili, dvigniti pokrov krste. Nek francoski pisatelj pa pripoveduje o groznem dogodku, ki se je zgodil v Baltimoru. Tri leta po pokopu je pustil neki soprog odpreti podzemeljsko grobnico, v kateri je bila krsta zazidana. Ko so vstopili v grobnico, je padel na tla ropotaje v obleko zaviti okostnjak. Bile so kosti žene, kateri se je posrečilo, razbiti pokrov krste in ki je potem hotela priklicati ljudi na pomoč s tem, da je z nekim lesom tolkla ob zid grobnice. Trpeti je morala gotovo dolge dneve, preden so ji posle vse moči in jo je dohitela smrt.

Izpred sodišča.

Prekasno kesanje. Da od žganja pijan človek marsikakšno neumnost ukrene, to je pokazal Mha Kopitar, posestnik v Mengšu. Mož, ki je znan nasilnež, se je zopet enkrat napil in se je začel v pijanosti pripravati s svojo ženo. Končno je pograbil dolg stol ter udaril z njim svojo ženo tako silno, da ji je zlomil osmo rebro. Žena je zbolela in dobila pljučnico. Vzlic temu, da obdolženec obžaluje svoje nepremišljeno dejanje, obso-dilo ga je sodišče na 5 mesecev težke ječe.

Zgodaj je začel. Dainar Fl. Vrhunc v Železnikih je šele 18 let star, pa že večkrat zaradi raznih prestopkov kaznovan, dvakrat tudi zaradi tatvine. Dne 23. aprila zjutraj se je splazil pod streho hiše posestnika in trgovca Tomaža Dolenca v Železnikih, se dal v podstrešje zapreti in čakal, da so ljudje odšli v cerkev, nakar je šel na delo. Odprl je sobo in ukradel iz neke omare 100 kron in nekaj drobiza. Nato je popravil odtrgane ključavnice in sobo zopet zaprl. Ključ je položil zopet tja, kamor so ga običajno skrivali, on sam pa je šel zopet čakati v podstrešje. Ko je prišel Dolenc domov, je potem izginil. Drugi dan se je peljal z ukradenim denarjem v Ljubljano, si kupil kolo za 80 K, drugi denar pa zapravil v veselji družbi. Podobno je bil Vrhunc od decembra l. l. že ukradel kakih 270 K. Oddali so ga sodnji v Škofji Loki.

Izšla je zanimiva razprava

Mozes ali Darwin?

Solsko vprašanje. — Stane 70 vin. Dobiva se v tiskarni Iv. Pr. Lampret v Kranju in v drugih knjigarnah.

Ker so razpisane državnoborske volitve opozarjamo na: »Novi državnoborski volilni red s imenikom in zemljevidom volilnih okrajev« na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Cena 60 vin., s poštnino 70 vin. Dobiva se v naši tiskarni.

Godovi prihodnjega tedna:

14. Bonifacij, Svetolik, Sardona, Boris; 15. Zo-fija, Hilarij, Jaromira, Berislav, Sonja; 16. Janez Nep., Ubald, Miadeoa; 17. Paskal, Makuma, Du-šoje, Smiljana; 18. Feliks, Vincenci, Medan; 19. Celestin, Ivo, Predivoj, Vitoslava, Milan; 20. Bernardin, Bazila, Milodar.

Sejmi prih. tedna na Gorenjskem:

20. v Trzinu.

Le tedaj

doseže kakovost fine zrnate kave svojo polno veljavo, če voli cenjena gospodinja kot kavni pridelek najzanesljivejšo vrsto!

Najbolje storite,

če uporabljate izdelek, ki se je izkazal že desetletja kot najboljši, »pravega« Francka: iz tovarne Zagreb, vendar pa izrecno le onega s kavnim mlinčkom kot tovarniško znamko.